

S., V. a A. proti Dánsku, rozsudek velkého senátu ze dne 22. 10. 2018

Stěžovatel: S., V. a A.

Žalovaný stát: Dánsko

Číslo stížnosti: 35553/12, 36678/12 a 36711/12

Datum: 22.10.2018

Článek Úmluvy: čl. 5 odst. 1

Rozhodovací formace: Velký senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: omezení osobní svobody, preventivní zadržení, zadržení mimo kontext vedení trestního řízení

Český právní řád: § 67, § 75 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Významnost: 1

Autorský komentář:

Velký senát Evropského soudu pro lidská práva („Soud“) se v předkládaném rozsudku zabýval otázkou, zda preventivní zadržení fotbalových chuligánů za účelem předejití hrozícího násilí, k němuž bylo policií přikročeno na základě dánského zákona o policii, nicméně mimo kontext vedení trestního řízení, je v souladu s čl. 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

Dosavadní judikatura Soudu v této otázce byla značně nejednotná a nejednoznačná. Z některých dřívějších rozhodnutí Soudu totiž vyplývala možnost odůvodnit preventivní zadržení osoby na základě čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy i bez podmínky vedení trestního řízení, jiná rozhodnutí naopak umožňovala zadržení osoby na základě tohoto pododstavce pouze v kontextu vedení trestního řízení. Přínos tohoto rozsudku proto spočívá ve vyjasnění a sjednocení judikatury Soudu v této otázce.

Na základě provedené analýzy své rozhodovací činnosti a přípravných dokumentů práce na Úmluvě dospěl Soud k závěru, že preventivní zadržení osob mimo kontext vedení trestního řízení může být odůvodněno na základě druhé větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, tedy „jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit [této osobě] ve spáchání trestného činu“. Tato druhá větev ustanovení je totiž samostatným důvodem pro zbavení svobody, nezávislým na větvi první („pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu“).

Samotné preventivní zadržení osob mimo kontext vedení trestního řízení však musí být v první řadě zákonné, nesmí být svévolné či zjevně bezdůvodné, jakož musí být i nezbytné, tj. nesmí existovat žádné mírnější alternativní prostředky. Musí být přitom prokázáno, že pokud by nedošlo k zadržení, tato osoba by se s největší pravděpodobností dopustila spáchání konkrétního a specifického trestného činu. Vyžadována je i možnost této osoby domáhat se nároku na odškodnění. Takové preventivní zadržení by konečně mělo trvat jen dobu nezbytně nutnou, přičemž tato délka by měla

být otázkou spíše „hodin“ než dní.

Za uvedených podmínek je preventivní zadržení osoby mimo kontext vedení trestního řízení v souladu s čl. 5 odst. 1 Úmluvy.

(Zpracoval Mgr. Lukáš Boháček a JUDr. Pavel Simon)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatelé S., V. a A. jsou fotbaloví fanoušci, kteří přijeli do Kodaně při příležitosti konání fotbalového zápasu Dánska proti Švédsku. Dánská policie získala v předstihu informace, že se mezi skupinami fotbalových chuligánů z obou států chystají násilné střety. Zapojila se proto do dialogu s fanoušky, celou situaci monitorovala a v průběhu dne zápasu s cílem předejít dalším násilným střetům zadržela celkem 138 osob včetně stěžovatelů. Zadrženy byly policií konkrétně ty osoby, jež se zapojovaly do násilných střetů mezi fotbalovými fanoušky a tyto střety podněcovaly a organizovaly.

Stěžovatelé byli zadrženi na základě dánského zákona o policii. Ten umožňuje v případě, že jsou méně závažné prostředky nedostatečné, zadržet osobu, která představuje riziko či nebezpečí pro veřejný pořádek nebo bezpečnost, na dobu nezbytně nutnou. Tato doba by přitom neměla překročit 6 hodin. Cílem zadržení dle tohoto zákona přitom není zajištění osoby za účelem jejího předvedení před soudce a vedení trestního řízení, je nicméně možné zákonnost takového zadržení soudem přezkoumat.

Policie celou situaci v průběhu dne nadále monitorovala a rozhodla o propuštění zadržovaných osob včetně stěžovatelů v okamžiku, kdy již měla za to, že se situace uklidnila. Stěžovatelé byli nicméně zadrženi po dobu více než 7 hodin, přičemž proti nim nikdy nebylo zahájeno trestní stíhání pro spáchání či pro pokus o spáchání některého trestného činu.

Podle stěžovatelů došlo k nezákonnému omezení jejich osobní svobody. Domáhali se proto před dánskými soudy přiznání kompenzace. Tvrdili přitom, že se do žádných střetů mezi fanoušky nezapojovali a neměli tak ani úmysl činit. Před vnitrostátními soudy však neuspěli. Tyto soudy totiž shledaly, že policisté mohli důvodně věřit, že stěžovatelé organizují násilné střety mezi fotbalovými chuligány a představují tak riziko pro veřejný pořádek a bezpečnost ostatních fotbalových fanoušků a dalších osob. Jejich zadržení a překročení časového limitu zadržení tak bylo dle dánských soudů v kontextu daného případu odůvodněno.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. SPOJENÍ STÍŽNOSTÍ

(...)

1. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 5 ÚMLUVY
2. Stěžovatelé namítali, že byli zbaveni svobody v rozporu s čl. 5 Úmluvy (...).
3. Přijatelnost

(...)

1. Věcné posouzení
2. Vyjádření stran

(...)

1. b) Stěžovatelé
2. Podle stěžovatelů nespadlo jejich zadržení pod rozsah čl. 5 odst. 1 písm. b), písm. c) či pod žádný jiný pododstavec tohoto článku Úmluvy. Dále stěžovatelé namítali, že jejich zadržení nebylo v souladu s procedurou stanovenou zákonem.

(...)

68. Stěžovatelé poukázali na ustálenou judikaturu Soudu, dle které čl. 5 odst. 1 písm. (c) Úmluvy dopadá pouze na situaci zadržení osob v rámci vedení trestního řízení.

(...)

2. Posouzení Soudu
3. a) Obecné principy vztahující se k čl. 5 odst. 1
4. Článek 5 Úmluvy se nachází, společně s čl. 2, 3 a 4, v první řadě základních práv, která zajišťují tělesnou bezpečnost jednotlivce. Z toho důvodu je tento článek vrcholně důležitý. Jeho hlavním účelem je zabránit svévolnému nebo neospravedlnitelnému zbavení svobody jednotlivce. Z judikatury Soudu k čl. 5 Úmluvy vyplývají 3 základní principy: taxativní povaha výjimek, které musí být vykládány restriktivně a které neumožňují širokou paletu ospravedlňujících důvodů jako jiná ustanovení (zejména čl. 8-11 Úmluvy); opakovaný důraz na procesní i materiální zákonnost zbavení svobody, vyžadující důsledné dodržování zásad právního státu; a důležitost okamžitosti a urychlenosti vyžadovaných soudních kontrol [viz rozsudek velkého senátu ve věci Buzadji proti Moldavské republice, stížnost č. 23755/07, § 84, ECHR 2016 (výňatky) s dalšími uvedenými odkazy].

(i) Zákonnost

74. Pokud jde o „zákonnost“ zbavení svobody, včetně otázky, zda k němu došlo „postupem stanoveným zákonem“, odkazuje Úmluva především do oblasti vnitrostátního práva a zakotvuje povinnost dodržovat tam stanovená hmotněprávní a procesní pravidla. Dodržování vnitrostátního práva však není samo o sobě dostatečné: čl. 5 odst. 1 kromě toho vyžaduje, aby každé zbavení svobody bylo v souladu s účelem ochrany jednotlivce před svévolí (viz například Winterwerp proti Nizozemí, 24. 10 1979, § 37, série A č. 33); (...)

(ii) Absence svévole

(...)

76. Jedna obecná zásada zavedená judikaturou Soudu spočívá v tom, že zbavení svobody bude „svévolné“, jestliže navzdory souladu s vnitrostátní legislativou je přítomen určitý prvek absence dobré víry nebo klamání ze strany státních orgánů (viz například Bozano proti Francii, 18. 12. 1986, § 59, Série A 111 (...); a Mooren proti Německu [velký senát], stížnost č. 11364/03, § 77-79, 9. 7. 2009), nebo tam, kde se vnitrostátní orgány z nedbalosti ani nepokusily správně aplikovat příslušné právní předpisy (viz Benham proti Spojenému království, 10. 6. 1996, § 47, (...); Liu proti Rusku, stížnost č. 42086/05, § 82, 6. 12. 2007; a Marturana proti Itálii, stížnost č. 63154/00, § 80, 4. 3. 2008).

(iii) Nezbytnost

77. V kontextu první větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy (důvodné podezření ze spáchání trestného činu) Soud rozhodl, že „aby bylo možno zbavení svobody považovat jako prosté svévole, nestačí, aby bylo toto opatření provedeno v souladu s vnitrostátními právními předpisy“ (viz například Ladent proti Polsku, stížnost č. 11036/03, § 55, 18. 3. 2008; Khayredinov proti

Ukrajně, stížnost č. 38717/04, § 27, 14. 10. 2010; Korneykova proti Ukrajině, stížnost č. 39884/05, § 34 a 43, 19. 1. 2012; a Strogan proti Ukrajině, stížnost č. 30198/11, § 86, 6. 10. 2016). Pokud jde o požadavek odůvodnit zbavení svobody ve fázi vedení trestního řízení podle čl. 5 odst. 3, Soud rozhodl, že musí konkrétně existovat relevantní a dostatečné důvody a že vnitrostátní orgány musí v průběhu řízení vynaložit „zvláštní péči“. Soud rovněž rozhodl, že důvody pro jakoukoliv délku zbavení svobody, bez ohledu na to, jak krátkou, musí být vnitrostátními orgány přesvědčivě prokázány. Při rozhodování o tom, zda má být osoba propuštěna na svobodu, nebo zadržena, jsou vnitrostátní orgány povinny zvážit alternativní způsoby zajištění její účasti v trestním řízení. Zbavení svobody tak musí být nezbytné (viz Buzadji, uvedeno výše, § 87, 102, 122 a 123).

Stejně tak v kontextu písm. b), d) a e) Soud potvrdil, že pojem „svévole“ rovněž zahrnuje posouzení, zda je zbavení svobody nezbytné pro dosažení stanoveného cíle. Zadržení jednotlivce je závažné opatření, jež je opodstatněno pouze jako poslední v úvahu připadající prostředek, tedy pouze v situaci, kdy došlo ke zvážení jiných, méně závažných opatření, která však byla pro dosažení účelu v podobě zajištění ochrany jednotlivce nebo veřejného zájmu vyžadující zadržení dotyčné osoby shledána jako nedostatečná [viz rozsudek velkého senátu Saadi proti Spojenému království, stížnost č. 13329/03, § 70; pro odlišné přístupy ve vztahu k písm. a) a f), viz § 71 a 72 téhož rozsudku].

1. b) Otázky k posouzení v projednávané věci
2. Je nesporné, že stěžovatelé v projednávané věci byli zbaveni svobody ve smyslu čl. 5 odst. 1 Úmluvy. Otázkou k posouzení tak je, zda bylo jejich zadržení odůvodněno podle čl. 5 odst. 1 písm. b) nebo c) Úmluvy (...).
3. c) Zda předběžné zadržení stěžovatelů spadalo pod čl. 5 odst. 1 písm. b)
4. V souladu s druhou větví čl. 5 odst. 1 písm. b) může být osoba zbavena svobody proto, „aby bylo zaručeno splnění povinnosti stanovené zákonem“.

(...)

84. V projednávaném případě je nesporné, že vůči stěžovatelům před jejich zadržením nezazněly žádné konkrétní příkazy týkající se povinnosti, kterou měli splnit, například aby se zdržovali v rámci jedné skupiny osob, nebo naopak skupiny jiné, nebo aby opustili určité místo; jakož ani nebyli upozorněni na důsledky nedodržení takových příkazů. Policie rovněž stěžovatelům nesdělila, jakých konkrétních činností se tito měli zdržet. Není ani zřejmé, že by některé ze zadržených osob disponovaly předměty, jež jsou běžně užívány při výtržnostech fotbalových chuligánů.
85. Podle dánské vlády samotná skutečnost, že stěžovatelé byli konfrontováni velkou policejní přítomností těsně před fotbalovým utkáním, jakož i během něj a po jeho skončení, postačovala k tomu, aby stěžovatelé „byli uvědoměni o nutnosti zdržet se konkrétního jednání“, konkrétně podněcování střetů mezi fotbalovými fanoušky v místě a čase zápasu.
86. (...) Soud konstatuje, že velká přítomnost policejních složek, která je normální na jakékoli hromadné události, nemůže být srovnávána s velmi specifickými opatřeními uvedenými například v rozsudku Ostendorf (stížnost č. 15598/08, § 95), jež by samy o sobě zajistily uvědomění osob o tom, že se musí zdržet konkrétních činností. Takový široký výklad čl. 5 odst. 1 písm. b) Úmluvy by byl svými důsledky neslučitelný s pojetím právního státu, jímž je Úmluva inspirována (...).
87. Za okolností projednávaného případu proto nebylo zbavení svobody stěžovatelů pokryto čl. 5 odst. 1 písm. b) Úmluvy.
88. d) Zda je čl. 5 odst. 1 písm. c) aplikovatelný na situaci předběžného zadržení osob mimo kontext vedení trestního řízení
89. Článek 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy umožňuje zbavení svobody v případě:

„zákonně[ho] zatčení nebo jiné[ho] zbavení svobody osoby za účelem předvedení před příslušný soudní orgán pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu nebo jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit jí ve spáchání trestného činu nebo v útěku po jeho spáchání“.

(i) Principy vztahující se k ustanovení pod písm. c)

89. V kontextu čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy je restriktivní interpretace pojmu „trestný čin“ důležitou zárukou proti svévoli. Je namístě uvést, že podle ustálené judikatury Soudu toto ustanovení neumožňuje přijmout všeobecná preventivní opatření namířená proti jednotlivci nebo skupině jednotlivců, kteří jsou, ať už důvodně či nedůvodně, vnitrostátními orgány vnímáni jako nebezpeční či se sklonem k páčání protiprávních činů. Tento důvod zbavení svobody umožňuje smluvním státům toliko předcházet konkrétnímu a specifickému trestnému činu (viz například Guzzardi proti Itálii, 6. 11. 1980, § 102, Série A č. 39; Ciulla proti Itálii, 22. 2. 1989, § 40, Série A č. 148; a Shimovolos, stížnost č. 30194/09, § 54), zejména pokud jde o místo a čas jeho provedení a jeho oběti (viz M. proti Německu, stížnost č. 19359/04, § 89 a 102, ECHR 2009). (...)
90. Podle judikatury Soudu však pojem „trestného činu“ nesmí být omezen pouze na ta jednání, která jsou jako trestný čin kvalifikována podle vnitrostátního práva. (...)
91. Podmínka absence svévole vyžaduje, aby příkaz k zadržení a samotné zadržení osoby skutečně odpovídalo účelu výjimek stanovených v příslušném pododstavci čl. 5 odst. 1 Úmluvy (viz rozsudek ve věci Saadi, uvedeno výše, § 69). Tak například, pokud má být zadržení osoby ospravedlněno odkazem na první větev čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, tj. za účelem předvedení před příslušný soudní orgán pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu, trvá Soud na tom, aby vnitrostátní orgány poskytly takové skutečnosti nebo informace, které by přesvědčily objektivního pozorovatele o tom, že se zadržená osoba mohla dopustit daného trestného činu (viz James, Wells a Lee proti Spojenému království, stížnost č. 25119/09 a 2 další, § 193, 18. 9. 2012; a O'Hara proti Spojenému království, stížnost č. 37555/97, § 34-35, ECHR 2001-X). Soud je rovněž toho názoru, že aby bylo zadržení osoby odůvodněno druhou větví čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, musí vnitrostátní orgány přesvědčivě prokázat, že dotčená osoba by se s nejvyšší pravděpodobností podílela na páčání konkrétního a specifického trestného činu, pokud by jí v tom nebylo zabráněno zbavením její svobody.
92. V kontextu čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy je konečně samotné odůvodnění daného rozhodnutí o zadržení osoby rozhodujícím faktorem při určování, zda je takové zadržení osoby nutno považovat za svévolné. (...)

(ii) Specifická otázka projednávaná Soudem

93. Soud se již ve věci Ostendorf (uvedeno výše, § 83) zabýval otázkou, zda se na zadržení, „které sloužilo pouze (preventivnímu) účelu zajištění, aby se [stěžovatel] nedopustil trestných činů v bezprostřední souvislosti se vzájemným střetem fotbalových chuligánů“, vztahuje druhá větev čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, tj. „jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit [osobě] ve spáchání trestného činu nebo v útěku po jeho spáchání“. Soud na tuto otázku odpověděl záporně (ibid., § 77-89), přičemž uvedl, že si je v kontextu německého právního systému vědom důležitosti preventivního zadržení osob s cílem odvrátit hrozící nebezpečí pro život a tělesnou integritu potenciálních obětí nebo značné materiální škody, zejména v situacích týkajících se ochrany velkých skupin lidí během hromadných událostí (ibid., § 88).

(...)

95. Za účelem zajištění takového výkladu a uplatňování Úmluvy, které náležitým způsobem zohlední zjištěné výzvy, a současně zachová účinnou ochranu lidských práv, využije Soud tuto příležitost k tomu, aby přezkoumal, zda je třeba objasnit judikaturu vztahující se k čl. 5 odst. 1

písm. c) Úmluvy.

96. Klíčovou otázkou k posouzení je, zda má být slovní spojení „jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit [osobě] ve spáchání trestného činu“ [druhá větev čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy], považováno za samostatný důvod pro zbavení svobody, nezávisle na existenci „důvodné[ho] podezření ze spáchání trestného činu“ (první větev tohoto ustanovení).
97. Soud nejprve přezkoumá, jak byla druhá větev tohoto ustanovení v předchozích rozhodnutích Soudu vykládána a uplatňována ve vztahu k větvi první.

Zadruhé se bude Soud zabývat otázkou, zda požadavek „účelu“ uvedený v čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy („za účelem předvedení před příslušný soudní orgán“) představuje překážku použití druhé větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy v situaci preventivního zadržení osoby.

Zatřetí, za předpokladu, že preventivní zadržení osoby může spadat pod rozsah druhé větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, Soud posoudí, jak by měly být dodatečné záruky uvedené v odstavcích 3 a 5 uvedeného článku použity, aby bylo zajištěno, že preventivní zadržení nebude svévolné nebo nepřiměřené.

(iii) Rozsah, v jakém je třeba druhou větev čl. 5 odst. 1 písm. c) považovat za odlišný důvod pro zbavení svobody, oddělený od první větve tohoto ustanovení

98. Nejprve je třeba uvést, že čl. 5 odst. 1 písm. c) předpokládá možnost zákonného zatčení nebo zadržení osoby za třech odlišných druhů okolností, a to 1) za „důvodné[ho] podezření ze spáchání trestného činu“, 2) „jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit jí ve spáchání trestného činu“, nebo 3) „jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit jí [v útěku po spáchání trestného činu]“.
99. To, že druhá větev byla zamýšlena jako samostatný důvod pro zbavení svobody osoby, je uvedeno ve Zprávě konference vyšších úředníků pro lidská práva určené pro Výbor ministrů a týkající se čl. 5 odst. 1 písm. c) a odst. 3 druhého návrhu Úmluvy. (...)

Judikatura Soudu nicméně není v tomto ohledu jednoznačná.

(a) Rozsudek ve věci Ostendorf

(...)

101. Z rozsudku ve věci Ostendorf vyplývá, že rozhodujícím faktorem pro závěr Soudu, že ustanovení písm. c) nebylo v dané věci aplikovatelné, je, že zbavení svobody na základě tohoto ustanovení bylo dle Soudu možné pouze v souvislosti s vedením trestního řízení, tedy v situaci vyšetřovací vazby (§ 66-68). Takový právní závěr byl v rozsudku uveden různými způsoby, například v odst. 82 je uvedeno: „Druhá větev čl. 5 odst. 1 písm. c) ... dopadá na situaci vyšetřovací vazby, nikoliv preventivního zadržení osoby, aniž by byla dotyčná osoba podezřelá ze spáchání určitého trestného činu“. V odstavci 86 Soud konstatoval, že „na základě čl. 5 odst. 1 písm. c) může být zadržena taková osoba, která se již dopustila (trestné) přípravy trestného činu, proto, aby se jí zabránilo ve spáchání tohoto trestného činu“. Tento výklad byl Soudem podán s ohledem na požadavek odst. 1 písm. c) a odstavce 3, že zadržení osoby má být provedeno „za účelem předvedení před příslušný soudní orgán“ a že taková osoba „musí být ihned předveden[a] před soudce“ a mít „právo být souzen[a] v přiměřené lhůtě“ podle odstavce 3 tohoto ustanovení (§ 68, 82, 85 a 86), jakož i s ohledem na předchozí judikaturu (viz § 67-69), tedy v tom smyslu, že písm. c) umožňuje zbavení svobody osoby pouze v souvislosti s vedením trestního řízení. Takový závěr lze nalézt v rozsudku ve věci Ciulla (citované výše), přičemž potvrzen byl i v dalších rozsudcích, například ve věci Ječius proti Litvě (stížnost č. 34578/97, ECHR 2000-IX). (...)

102. Soud bere v úvahu odlišné (souhlasné) stanovisko soudců Lemmense a Jäderbloma připojené k rozsudku Ostendorf, které nesouhlasí s tímto výkladem čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, a naopak podporuje výklad vyplývající z rozsudku Lawless (Lawless proti Irsku (č. 3), 1. 7. 1961, Série A č. 3) z raného období judikatury Soudu. Toto odlišné stanovisko bylo nedávno podpořeno i Nejvyšším soudem Spojeného království, který ve svém rozsudku ze dne 15. 2. 2017 ve věci R v The Commissioner of Police for the Metropolis (...) jednoznačně upřednostnil linii judikatury navazující na rozsudek ve věci Lawless.
103. Tento případ ukazuje na potřebu přehodnocení a bližšího objasnění judikatury Soudu nejen s cílem zajistit její větší konzistenci a soudržnost, ale také za účelem vhodnějšího řešení novodobých společenských problémů, jako je ten v právě posuzovaném případě.

(b) Rozsudek ve věci Lawless a judikatura Soudu na něj navazující

(...)

105. Z uvedeného rozsudku vyplývá, že Soud považuje, na základě gramatického výkladu textu Úmluvy (...), každou z třech větví čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy za odlišný důvod zbavení svobody. Požadavek, aby bylo zadržení provedeno „za účelem předvedení [osoby] před příslušný soudní orgán“ se přitom uplatní pro každý takový důvod, stejně jako povinnost předvést takovou osobu před soudce buď za účelem posouzení otázky zbavení její svobody, nebo za účelem rozhodnutí o trestním obvinění ve věci samé, a to na základě čl. 5 odst. 1 písm. c) a čl. 5 odst. 3 Úmluvy.

(...)

107. Závěry vyplývající z rozsudku ve věci Lawless, které mohou odůvodnit přípustnost preventivního zadržení osoby na základě čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy mimo kontext vedení trestního řízení, se zdají být implicitně uznány i v několika navazujících rozsudcích a rozhodnutích Soudu, například ve věci Irsko proti Spojenému království (18. 1. 1978, § 196, Série A č. 25) či Guzzardi proti Itálii (uvedeno výše). (...)
108. Přes určitost a důkladnost výkladu tohoto ustanovení podaného ve věci Lawless nicméně nebylo odchýlení se od tohoto přístupu Soudem o zhruba dvacet let později ve věci Ciulla proti Itálii (uvedeno výše, § 38) nijak zdůvodněno. Soud pouze konstatoval, že „písm. (c) umožňuje zbavení svobody pouze v souvislosti s vedením trestního řízení“ a dodal, že takový výklad ustanovení „vyplývá z jeho znění“. Soud nevysvětlil odlišnost takového výkladu oproti rozsudku ve věci Lawless, přičemž případná nekonzistentnost výkladů nebyla Soudem ani naznačena, natož napravena, a to ani žádným z dalších navazujících rozhodnutí. Naopak, například v rozsudku ve věci Ječius (uvedeno výše, § 50) Soud rozhodl, že osoba může být ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy zadržena „pouze v kontextu vedení trestního řízení“, odkazujíc přitom kromě dalšího i na rozsudek ve věci Lawless, aniž by však takový závěr z tohoto rozsudku jakkoliv vyplýval.

(g) Rozsudek ve věci Steel a další a navazující judikatura Soudu

(...)

113. Přístup Soudu zaujatý v rozsudku Steel a další proti Spojenému království (23. 9. 1998) a dvou následných rozhodnutích z roku 2001 (Nicol a Selvanayagam proti Spojenému království, stížnost č. 32213/96, 11. 1. 2001; a McBride proti Spojenému království, stížnost č. 27786/95, 5. 7. 2001) se nezdá být konzistentní se závěry vyplývajícími z rozsudku ve věci Ciulla z roku 1989, jež byly následně zopakovány v několika navazujících věcech (počínaje rozsudkem ve věci Ječius z roku 2000 a konče rozsudkem ve věci Ostendorf z roku 2013), totiž že čl. 5 odst. 1

písm. c) Úmluvy se týká pouze zbavení svobody v kontextu vedení trestního řízení. Stejně tak se tento přístup nezdá být v souladu se závěrem Soudu ve věci Ostendorf (uvedeno výše, § 82), že „druhá větev čl. 5 odst. 1 písm. c) ... dopadá na situaci vyšetřovací vazby, nikoliv preventivního zadržení osoby, aniž by byla dotyčná osoba podezřelá ze spáchání určitého trestného činu“. V prvním a třetím z výše uvedených případů proti Spojenému království naopak Soud ponechal nezodpovězené, jaká část přijatých opatření spadala pod jeden či druhý důvod zbavení svobody. Ve druhém případě pak mezi nimi jasně rozlišil a upřesnil, že zadržení osoby v posuzovaném případě spadalo pod důvod „preventivní“. Z této analýzy vyplývá, že přístup Soudu zaujatý v uvedených třech věcech proti Spojenému království v jistém smyslu připomíná ten, který byl zaujatý ve věcech Irsko proti Spojenému království a Guzzardi (oba uvedeny výše). První uvedený rozsudek ponechal nezodpovězeno, do jaké míry se příslušné větve ustanovení aplikovaly na případy rozhodované Soudem, zatímco druze jmenovaný rozsudek specifikoval podmínky aplikace druhé větve ustanovení (...) takovým způsobem, který lze vysledovat ze zřetelného rozlišování mezi první a druhou větví v rozsudku Lawless, tedy v souladu s výše uvedenou Zprávou konference vyšších úředníků pro lidská práva určenou pro Výbor ministrů a týkající se čl. 5 odst. 1 písm. c) a odst. 3 druhého návrhu Úmluvy (...).

(d) Částečný závěr

114. Za těchto okolností se Soud domnívá, že existují pádné důvody ve prospěch výkladu přijatého v rozsudku ve věci Lawless a uplatněného v řadě navazujících rozsudků, podle něhož čl. 5 odst. 1 písm. c) předpokládá možnost zákonného zatčení nebo zadržení osoby v odlišných případech, včetně situace (tzv. druhá větev), kdy jsou „oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit [osobě] ve spáchání trestného činu“. Nejen jednoznačné znění druhé větve ustanovení, ale i související přípravné práce na Úmluvě jasně naznačují, že druhá větev čl. 5 odst. 1 písm. c) musí být považována za odlišný důvod zbavení svobody, oddělený od první větve. V rozsudku ve věci Lawless (uvedeno výše, § 14) byla přitom záruka v podobě nutnosti předvedení zatčené nebo zadržené osoby před soudce považována za „plně v souladu s účelem Úmluvy chránit svobodu a tělesnou bezpečnost jednotlivce proti svévolnému zadržení a zatčení“.
115. Tento výklad nebyl následován v několika pozdějších rozsudcích, a to v období mezi rozsudky ve věci Ciulla a ve věci Ostendorf, čímž bylo znemožněno použití druhého důvodu zbavení svobody mimo kontext trestního řízení. Jak bylo nicméně uvedeno, tento přístup představoval nejen významný a nevýslovný odklon od judikatury založené na rozsudku ve věci Lawless; je rovněž obtížně sladitelný s jazykovým výkladem ustanovení podpořeným přípravnými pracemi na Úmluvě, jakož i s řadou rozsudků Soudu vydaných před i po rozsudku ve věci Ciulla (viz rozsudky ve věcech Irsko proti Spojenému království; Guzzardi; Steel a další a navazující rozhodnutí, vše uvedeno výše).
116. Soud proto zaujímá názor, že aby policie byla schopna plnit svoje povinnosti v podobě ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti, může být, za předpokladu dodržení základního principu čl. 5 Úmluvy v podobě ochrany před svévolí (viz rozsudek velkého senátu ve věci Austin a další proti Spojenému království, stížnost č. 39692/09 a 2 další, § 56, ECHR 2012), zadržení osoby na základě čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy zásadně přípustné i mimo kontext vedení trestního řízení. Pokud jde o okolnosti, za kterých je takové zadržení osoby oprávněné, bude tato otázka souladu s čl. 5 odst. 1 písm. c) řešena v odstavcích 143 až 174 níže.
117. Vystává však otázka, zda požadavek „účelu“ stanovený v čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, totiž že zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody osoby lze učinit „za účelem předvedení [osoby] před příslušný soudní orgán“, může představovat překážku možnosti preventivního zadržování osoby pokrytého druhou větví ustanovení.

(iv) Zda může požadavek „účelu“ stanovený v čl. 5 odst. 1 písm. c) představovat překážku pro

preventivní zadržení osob v rámci druhé větve ustanovení

118. Soud v rozsudku ve věci *Lawless* (viz výše) uvedl, že požadavek účelu podle čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy se vztahuje na všechny kategorie případů uvedené v tomto pododstavci. Je však třeba uvést, že Soud v dalších případech dovodil, že je potřeba tento požadavek vykládat a uplatňovat s určitou mírou flexibility (...). Skutečnost, že zadržená osoba nebyla obviněna ani předvedena před soudce, nutně neznamená, že účel jejího zadržení nebyl v souladu s čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy. (...)

(...)

120. Soudu není znám žádný důvod, proč by takovou flexibilitu neměl použít ani v případě preventivního zadržení podle druhé větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy. Pro opačný závěr existuje naopak řada důvodů.

(...)

123. Jak již Soud rozhodl, čl. 5 nemůže být vykládán takovým způsobem, který by policii znemožnil vykonávat její povinnosti udržovat pořádek a chránit bezpečnost za předpokladu, že přijatá opatření jsou v souladu s požadavkem chránícím jednotlivce před svévolí (viz *Ostendorf*, uvedeno výše, § 88). Policie musí mít při činění operativních rozhodnutí určitou míru diskrece. Taková rozhodnutí jsou totiž téměř vždy komplikovaná a policie, která má přístup k informacím, jež nejsou široké veřejnosti dostupné, bude obvykle v nejlepším postavení k jejich přijetí (viz *Austin* a další, uvedeno výše, § 56).

(...)

125. Je proto možné tvrdit, jako to učinil i Nejvyšší soud Spojeného království (...), že pokud jde o krátkodobé preventivní zadržení osoby, požadavek „za účelem předvedení [zadržené osoby] před příslušný soudní orgán“ implicitně závisí na tom, zda důvod pro zadržení trvá dostatečně dlouhou dobu nutnou pro předvedení dané osoby před soudní orgán. V tomto ohledu se Soud domnívá, že otázka, zda byl splněn požadavek účelu, by měla záviset na objektivním posouzení chování příslušných orgánů, konkrétně na tom, zda je zadržená osoba, jak vyžaduje čl. 5 odst. 3, ihned předvedena před soudce nebo jinou úřední osobu zmocněnou zákonem k výkonu soudní pravomoci, nebo je před takovým okamžikem propuštěna. V případě nedodržení druze uvedeného požadavku by měla mít dotyčná osoba nárok na odškodnění v souladu s čl. 5 odst. 5 Úmluvy.

126. V tomto kontextu a v závislosti na dostupnosti dodatečných záruk stanovených v čl. 5 odst. 3 a 5 Úmluvy ve vnitrostátním právu, které budou podrobněji popsány níže, se Soud domnívá, že pokud je osoba propuštěna z preventivního zadržení po krátké době, ať už proto, že hrozící riziko pominulo, nebo například proto, že uplynula stanovená krátká lhůta, požadavek účelu, aby byla zadržená osoba předvedena před soudní orgán, by neměl jako takový představovat překážku krátkodobého preventivního zadržení spadajícího do druhé větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy. (...)

127. Zároveň je třeba zdůraznit, že jakákoli flexibilita v této oblasti je omezena důležitými ochrannými zárukami obsaženými v čl. 5 odst. 1 Úmluvy, zejména požadavky, aby zbavení svobody bylo zákonné (viz bod 74 výše), bylo v souladu s účelem chránit jednotlivce před svévolí (viz body 74 až 76 výše), aby byl trestný čin konkrétní a specifický, a to zejména pokud jde o místo a dobu jeho spáchání a jeho oběti (viz bod 89 výše), a povinností vnitrostátních orgánů poskytnout skutečnosti nebo informace, které by přesvědčily objektivního pozorovatele o tom, že se zadržená osoba mohla dopustit daného trestného činu (viz bod 91 výše). Tato flexibilita je dále omezena požadavkem, aby bylo zatčení a zadržení osoby „důvodně

považováno za nezbytné“ (viz bod 77 výše, další rozpracování tohoto kritéria viz v bodě 161 níže). Při posuzování rozsahu tohoto požadavku lze navíc vzít v úvahu, do jaké míry mají opatření vliv na zájmy chráněné jinými právy zaručenými Úmluvou.

(v) Další záruky podle čl. 5 odst. 3 a 5

128. Jak bylo uvedeno výše, záruka pro první větev dle čl. 5 odst. 3 Úmluvy, aby každý, kdo byl zatčen nebo zadržen v souladu s ustanoveními odstavce 1 písm. c), byl ihned předveden před soudní orgán, platí stejně pro druhou větev čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy (viz rozsudek *Lawless*, uvedený výše, § 14). Článek 5 odst. 3 zahrnuje procedurální požadavek, aby soudce nebo jiná úřední osoba zmocněná zákonem k výkonu soudní pravomoci rozhodovala o zadržené osobě, která před něj byla předvedena, jakož i věcný požadavek, aby tentýž soudce či úředník přezkoumal okolnosti svědčící ve prospěch a proti zadržení – tedy, zda existují důvody ospravedlňující takové zadržení – a aby rozhodl o propuštění zadržené osoby v případě, kdy takové důvody neexistují (viz například rozsudek ve věci *Buzadji*, uvedeno výše, § 98). (...)

(...)

133. (...) Jestliže je v případě zbavení svobody osoby „pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu“ podle první větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy každé období delší než čtyři dny *prima facie* příliš dlouhé (...), bude v případě zbavení svobody osoby mimo kontext vedení trestního řízení „jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit jí ve spáchání trestného činu“ podle větve druhé vyžadována výrazně kratší lhůta, aby tato mohla být považována za okamžitou („ihned“).

134. S přihlédnutím k těmto úvahám, včetně nutnosti posoudit rychlost předvedení před soudní orgán podle okolností každého jednotlivého případu, Soud uvádí, že by propuštění „v době před okamžitou soudní kontrolou“ v rámci preventivního zadržení mělo obecně být spíše otázkou hodin než dnů.

135. Pokud jde o požadavek pro druhou větev dle čl. 5 odst. 3 Úmluvy, aby každý, kdo byl zatčen nebo zadržen v souladu s čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, „měl právo být souzen v přiměřené lhůtě nebo propuštěn během řízení“, je nutné zmínit, že preventivní zadržení je charakterizováno absencí trestního obvinění zadržené osoby. Ze samotného preventivního zadržení nevyplývá, že by vnitrostátní orgány měly v úmyslu zadrženou osobu obvinít či činit další úkony za účelem zvažování obvinění zadržené osoby. V případě, kdy není zahájeno trestní řízení, nemůže se tento požadavek na preventivní zadržení vztahovat.

136. Další zárukou, jež se stejně aplikuje i na situaci preventivního zadržení na základě druhé větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, je čl. 5 odst. 5 Úmluvy, podle něhož „každý, kdo byl obětí zatčení nebo zadržení v rozporu s ustanoveními tohoto článku, má nárok na odškodnění“. (...) Z požadavku zákonnosti, jenž je obsažen v čl. 5 odst. 1 Úmluvy (viz bod 74 výše), vyplývá, že soudní přezkoumání zákonnosti zbavení svobody je součástí posouzení takového nároku.

(vi) Shrnutí relevantních principů vztahujících se k preventivnímu zadržení na základě čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy

137. S přihlédnutím k výše uvedeným úvahám velký senát konstatuje, že je potřeba objasnit a přizpůsobit judikaturu vztahující se k čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy a zejména přijmout výklad, že druhou větev uvedeného článku lze chápat jako odlišný důvod pro zbavení svobody osoby, nezávisle na větvi první. Přestože požadavek „účelu“ podle čl. 5 odst. 1 písm. c) dopadá i na zbavení svobody podle druhé větve tohoto ustanovení, měl by být tento požadavek uplatňován s určitou mírou flexibility tak, aby otázka souladu byla závislá na tom, zda je zamýšleno zadrženou osobu (jak vyžaduje čl. 5 odst. 3) ihned předvést před soudce nebo jinou úřední osobu zmocněnou zákonem k výkonu soudní pravomoci, nebo ji před takovým okamžikem

propustit. V případě nedodržení druze uvedeného požadavku by měla mít dotyčná osoba nárok na odškodnění v souladu s čl. 5 odst. 5 Úmluvy. Jinými slovy, v případě existence záruk ve smyslu čl. 5 odst. 3 a 5 Úmluvy ve vnitrostátním právu nebude požadavek účelu představovat překážku krátkodobého zadržení osoby za takových okolností, jako jsou okolnosti v projednávaném případě.

(e) Aplikace uvedených principů podle písm. c) na projednávanou věc

(i) Zda preventivní zadržení stěžovatelů spadalo pod druhou větev čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy

138. (...) Stěžovatelé nebyli nikdy obviněni z trestného činu ani nebyli v trestním řízení vyšetřováni, jejich zadržení ani nebylo provedeno za účelem předvedení před soudní orgán. Byli naopak zadrženi pro čistě preventivní účely. Podle vnitrostátního práva by takové zadržení nemělo obecně trvat déle než šest hodin a mělo by být opodstatněné pouze tak dlouho, dokud to je nezbytné pro zabránění danému riziku či nebezpečí.
139. (...) V kontextu okolností projednávaného případu, zejména té skutečnosti, že bylo ve stejný den zadrženo celkem 138 osob, má Soud za to, že stěžovatelé byli propuštěni před tím, než bylo nezbytné je předvést před soudní orgán v souladu s požadavkem rychlosti podle čl. 5 odst. 3 Úmluvy tak, jak je popsáno výše (viz odstavce 133-134).
140. Stěžovatelé, kteří byli propuštěni dříve, než vstoupila do hry tato záruka podle odstavce 3, měli příležitost požadovat přezkoumání zákonnosti jejich zadržení na základě vnitrostátního zákona. (...) Stěžovatelům mohlo rovněž být poskytnuto odškodnění (...). Příslušný postup byl tedy v souladu s čl. 5 odst. 5 Úmluvy.
141. Poté, co bylo zjištěno, že jsou splněny předpoklady pro použití flexibilního výkladu požadavku „účelu“ v projednávaném případě, Soud konstatuje, že zadržení stěžovatelů na základě dánského zákona o policii lze podřadit pod druhou větev čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy.
142. Nyní je potřeba určit, zda bylo zadržení stěžovatelů odůvodněno podle posledně uvedeného ustanovení.

(ii) Zda byli stěžovatelé zadrženi v souladu s vnitrostátním právem

143. Soud nejprve přezkoumá „zákonnost“ zadržení stěžovatelů, tedy zda bylo učiněno v souladu s hmotněprávními a procesními pravidly vnitrostátního práva (viz například rozsudek ve věci Amuur proti Francii, 25. 6. 1996, § 50). Ustanovení § 5 odst. 1 zákona o policii ukládá policii povinnost odvrátit veškeré nebezpečí ohrožující bezpečnost osob, veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost. Ustanovení § 5 odst. 3 zákona opravňuje policii zadržet v případě potřeby osoby, které takové riziko představují. Stejně ustanovení stanoví, že „zadržení musí být co nejkratší a nejmírnější a pokud je to možné, nesmí jeho délka překročit šest hodin.“

(...)

146. Z přezkumu domácího řízení vyplývá, že policie v rámci své strategie náležitě zohlednila stanovený šestihodinový limit zadržení. (...) Za účelem zabránění střetů mezi fotbalovými chuligány připravila policie plán aktivního dialogu s fanoušky, a to již od 12 hodin, kdy začali jednotliví fanoušci přijíždět do centra města. V případě jakýchkoliv střetů mezi fanoušky plánovala policie na základě dánských procesních předpisů zatknout a obvinit osoby, jež tyto střety budou podněcovat. V případě, že zatčení a obvinění nebude možné, plánovala policie tyto osoby zadržet na základě § 5 odst. 3 zákona o policii. S ohledem na šestihodinovou lhůtu se policie snažila nepřistupovat k zadržení těchto osob ihned zkraje dne, neboť by zadržená osoba musela být propuštěna během zápasu nebo bezprostředně po něm, mohla by se tak vrátit do centra města a opětovně se zapojit do násilných střetů (...). Z prohlášení vrchního policejního inspektora B. O. učiněného před městským soudem navíc vyplývá, že při provádění

tohoto plánu policie průběžně celou situaci vyhodnocovala. Pokračující násilí vedlo k překročení šestihodinového limitu zadržení. Policie začala propouštět zadržené osoby po půlnoci, kdy se situace v centru Kodaně uklidnila a kdy se vznik dalších střetů jevil nepravděpodobným (...).

147. Vnitrostátní soudy tyto faktory zohlednily a dospěly k závěru, že zadržení stěžovatelů bylo v souladu s ustanovením § 5 odst. 3 zákona o policii. (...)
148. V této souvislosti je třeba připomenout, že náleží primárně vnitrostátním orgánům, zejména soudům, vykládat a uplatňovat vnitrostátní právo, v projednávaném případě § 5 odst. 3 zákona o policii. Kromě případů svévolie nebo zjevné nepřiměřenosti není úkolem Soudu zpochybňovat výklad vnitrostátního práva vnitrostátními soudy (viz mimo jiné rozsudek velkého senátu ve věci Radomilja a další proti Chorvatsku, stížnost č. 37685/10 a 22768/12, § 149, 20. 3. 2018). Soud nezjistil nic, co by naznačovalo, že posouzení vnitrostátních soudů bylo v tomto ohledu svévolné nebo zjevně nepřiměřené, uznává proto, že zadržení stěžovatelů bylo ve smyslu souladu s hmotněprávními a procesními pravidly vnitrostátního práva „zákonné“.

(iii) Zda nebylo zadržení stěžovatelů „svévolné“

149. V průběhu přezkumu zadržení vnitrostátními soudy byli všichni tři stěžovatelé právně zastoupeni a vyslechnuti, jakož i jimi navržené svědci. Rovněž byli jako svědci vyslechnuti vrchní policejní inspektor B. O. a další 4 příslušníci policie.

(...)

153. Na základě těchto výpovědí a dalších důkazů vnitrostátní soudy měly za prokázané, že první velký střet mezi dánskými a švédskými fotbalovými fanoušky započal na náměstí Amagertorv v 15:41 hod.; že tento střet představoval konkrétní a bezprostřední nebezpečí narušení veřejného pořádku; že policie měla povinnost zabránit takovému narušení na základě § 5 odst. 1 zákona o policii; jakož i že policie zadržením stěžovatelů nepřekročila své pravomoci podle § 5 odst. 3 zákona o policii.
154. Jak Soud opakovaně zdůrazňuje ve své judikatuře, vnitrostátní soudy mají v zásadě lepší postavení než mezinárodní soud při posuzování předložených skutečností a důkazů (viz mimo jiné rozsudky ve věcech Winterwerp, uveden výše, § 40; Weeks proti Spojenému království, 2. 3. 1987, § 50, Série A č. 114; Sabeva proti Bulharsku, stížnost č. 44290/07, § 58, 10. 6. 2010; Witek proti Polsku, stížnost č. 13453/07, § 46, 21. 12. 2010; a Reiner proti Německu, stížnost č. 28527/08, § 78, 19. 1. 2012). (...)
155. Soud nevidí žádný důvod zpochybnit výše uvedený skutkový stav zjištěný vnitrostátními soudy, podle kterého byli stěžovatelé zadrženi proto, že policie měla dostatečné důvody domnívat se, že stěžovatelé podněcovali jiné osoby k zahájení násilných střetů se švédskými fotbalovými fanoušky v centru Kodaně, čímž vyvolali konkrétní a bezprostřední nebezpečí ohrožení a narušení veřejného pořádku, bezpečnosti osob či veřejné bezpečnosti. Soud nezjistil žádné skutečnosti, dle kterých by vnitrostátní orgány postupovaly při uplatňování příslušných právních předpisů nedbale či ve zlé víře. (...) Skutková zjištění vnitrostátních soudů nebyla svévolná ani zjevně nepřiměřená a Soud nemá žádné objektivní důvody, natož přesvědčivé důkazy, které by mohly zpochybnit provedené posouzení věci na vnitrostátní úrovni.
156. Pokud jde o požadavek uvedený v čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, že trestný čin musí být konkrétní a specifický, zejména pokud jde o místo a dobu jeho spáchání a jeho oběť či oběti, je třeba poznamenat, že § 5 odst. 1 a 3 zákona o policii nespécifikuje žádné trestné činy, kterých by se stěžovatelé měli zdržet.
157. Jak však v souvislosti se střety fotbalových chuligánů a souvisejícím rizikem narušení veřejného pořádku a ohrožení veřejné bezpečnosti a bezpečnosti osob zdůraznila dánská vláda, řada příslušných ustanovení umožňujících trestat určitá jednání upřesňuje, kterých konkrétních trestných činů by se měli stěžovatelé zdržet. Patří sem povinnost nevyvolávat

násilné střety či neprojevat jakoukoliv jinou formu násilného chování, jež by mohlo narušit veřejný pořádek (...), jejíž porušení představuje na základě vnitrostátního zákona čin, za nějž lze uložit pokutu. Kromě toho čl. 134a dánského trestního zákoníku stanoví povinnost osob neúčastnit se násilných střetů, jakož se i nezapojit do jiných závažných rušení klidu na veřejném místě (...); v případě porušení tohoto ustanovení lze uložit trest odnětí svobody na dobu nejvýše jednoho roku a šesti měsíců. Další trestné činy týkající se násilí a povinnosti zdržet se jejich páčání jsou stanoveny v čl. 244, 245 a 291 dánského trestního zákoníku.

158. Soud se domnívá, že skutková zjištění vnitrostátních soudů (viz body 150-153 výše) by měla být schopna přesvědčit objektivního pozorovatele o tom, že v okamžiku zadržení stěžovatelů měla policie přesvědčivé důvody se domnívat, že stěžovatelé organizují střety mezi fotbalovými chuligány v centru Kodaně v souvislosti s fotbalovým utkáním konaným dne 10. 10. 2009, což by mohlo představovat značné nebezpečí pro bezpečnost ostatních fotbalových fanoušků a nezúčastněných přítomných třetích osob. (...)
159. Soud je proto přesvědčen, že skutkový stav zjištěný vnitrostátními soudy dostatečně svědčí o tom, že je možné považovat „trestný čin“ za „specifický a konkrétní“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy.
160. Soud je rovněž přesvědčen, že vnitrostátní orgány předložily důkazy o tom, že by se stěžovatelé s největší pravděpodobností zapojili do páčání tohoto trestného činu, pokud by jim v tom nebylo zabráněno jejich zadržením.

(iv) Zda bylo zadržení stěžovatelů „nezbytné“

161. Kritérium nezbytnosti, které se uplatní pro některá ustanovení čl. 5 odst. 1 Úmluvy, včetně první větve písmene c), bylo uvedeno výše v bodě 77, jedná se zejména o povinnost vnitrostátních orgánů zvážit „alternativní prostředky“. (...) Soud přitom považuje za vhodné toto kritérium rozvést i ve vztahu k druhé větvi písmene c). Podle názoru Soudu je potřeba zvážit méně závažná opatření a tato shledat jako nedostatečná pro ochranu osobního nebo veřejného zájmu vyžadujícího zadržení dotčené osoby. Preventivní zadržení nelze rozumně považovat za nezbytné, pokud nedojde k dosažení spravedlivé rovnováhy v demokratické společnosti mezi zájmem na zabránění bezprostředního rizika spáchání trestného činu a významem práva osob na svobodu. Aby bylo tak závažné opatření jako je zbavení svobody osoby nezbytné, konkrétní a specifický trestný čin ve smyslu druhé větve čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy musí být závažného charakteru a představovat nebezpečí pro život a zdraví nebo nebezpečí vzniku značné materiální škody. Z toho dále vyplývá, že zadržení osoby by mělo být ukončeno ihned poté, co pomine riziko, což vyžaduje průběžné sledování situace; délka zadržení je přitom rovněž důležitým faktorem (viz například rozsudek ve věci Schwabe a M. G. proti Německu, stížnosti č. 8080/08 a 8577/08, § 78).
162. Soud uznává, že v posuzovaném případě konkrétní a specifický trestný čin v podobě podněcování násilných střetů mezi fotbalovými chuligány v centru Kodaně, konkrétně na náměstí Amagertorv v 15:50 hod. a před Tivoli Gardens v 16:45 hod., představoval značné nebezpečí pro bezpečnost všech ostatních fotbalových fanoušků a nezúčastněných třetích osob. Soud se tudíž domnívá, že trestný čin, jehož spáchání se vnitrostátní orgány snažily zabránit, byl nepochybně závažný.
163. Soud dále bere v úvahu, že (...) strategií předcházení násilným střetům byl aktivní dialog vedený s fotbalovými fanoušky a diváky, jež probíhal od 12 hodin, kdy tito začali na fotbalové utkání přijíždět. Policie přitom zadržovala pouze osoby, jež násilné střety mezi fotbalovými fanoušky podněcovaly a organizovaly. I když došlo do začátku fotbalového utkání k několika střetům, strategií policie bylo i nadále vést aktivní dialog s cílem zajistit řádné chování většiny fanoušků a umožnit jim přístup na fotbalový stadion a sledování fotbalového utkání (...).
164. Soud tak má za to, že před vypuknutím prvního násilného střetu na náměstí Amagertorv v 15:41 hod. policie uplatnila velice pečlivý přístup s mírnými opatřeními, jehož cílem bylo

zabránit násilným střetům mezi fotbalovými chuligány.

165. Navíc, i v situaci, kdy skupina zhruba padesáti dánských fotbalových fanoušků opustila restaurační zařízení a vydala se přímo zapojit do násilného střetu na náměstí Amagertorv, pokusila se policie nejprve aplikovat méně závažná opatření (...) v podobě oddělení jednotlivých skupin fotbalových fanoušků od sebe (...).

(...)

167. Podle názoru Soudu uvedené ukazuje, že se policie neuchýlila k nadměrnému zadržování osob, nýbrž zadržela pouze ty osoby, které, na základě provedeného posouzení situace policií, představovaly riziko narušení veřejného pořádku a nebezpečí pro jednotlivce a veřejnou bezpečnost.

(...)

169. Za těchto okolností nevidí Soud žádný důvod k tomu, aby zpochybnil závěr dánského městského soudu, že „za těchto okolností nebylo možné méně závažná opatření považovat za dostatečná k odvrácení rizika dalších násilností“, a že „kodaňská policie nepřekročila zadržením [stěžovatelů] na základě § 5 odst. 3 zákona o policii své pravomoci“. Tento závěr byl potvrzen i soudem odvolacím, přičemž následně podané dovolání k dánskému Nejvyššímu soudu bylo odmítnuto.

Soudu nejsou známy žádné přesvědčivé důvody k tomu, aby se odchýlil od závěrů vnitrostátních soudů. Je tedy přesvědčen, že zadržení stěžovatelů lze rozumně považovat za „nezbytné“ proto, aby se jim zabránilo v podněcování či pokračování v podněcování násilných střetů mezi fotbalovými chuligány, neboť méně závažná opatření nebyla dostatečná.

170. Pokud jde o délku trvání zadržení stěžovatelů, městský soud ve svém posouzení uvedl následující závěr, se kterým Soud nemá důvod nesouhlasit:

„Zadržení [stěžovatelů], [jež trvalo téměř 8 hodin], bylo ukončeno, jakmile policie vyhodnotila, že se situace v centru města zklidnila poté, co byla před půlnocí zadržena skupina pětatřiceti Dánů. Za okolností projednávaného případu se soud domnívá, že neexistuje žádný důvod pro zpochybnění správnosti závěru policie, podle něhož by propuštění zadržených osob dříve, než se situace v centru města uklidnila, představovalo konkrétní a bezprostřední nebezpečí dalších násilností, včetně střetů s těmi diváky, kteří po skončení utkání opustili fotbalový stadion a stále se v hojném počtu nacházeli v ulicích města.“

171. Soud navíc konstatuje, že policie pečlivě monitorovala, zda a kdy hrozící riziko pominulo. (...) Jak vyplývá z výpovědi vrchního policejního inspektora pověřeného zadržením a propuštěním osob a dohledem nad dodržováním stanovených procedur, probíhal neustálý vzájemný dialog mezi ním, policejními složkami v terénu a osobou dohlížející na kamerový systém, což mu umožnilo náležitě vyhodnotit okamžik, ke kterému mohly být zadržené osoby propuštěny.

172. S přihlédnutím k výše uvedeným úvahám je Soud rovněž přesvědčen, že stěžovatelé byli propuštěni ihned poté, jakmile bezprostřední nebezpečí pominulo; že jejich zadržení netrvalo déle, než bylo nezbytně nutné k zabránění osobám v podnikání dalších kroků směřujících k podněcování násilných střetů mezi fotbalovými chuligány v centru Kodaně dne 10. 10. 2009; jakož i že hrozící rizika byla dostatečně sledována a hodnocena.

173. Za těchto okolností se Soud domnívá, že vnitrostátní soudy dosáhly spravedlivé rovnováhy mezi významem práva na svobodu a důležitostí předcházení organizování a účasti stěžovatelů na násilných střetech mezi fotbalovými chuligány.

(v) Závěr

174. Ve světle výše uvedeného dospěl Soud k závěru, že preventivní zadržení stěžovatelů bylo učiněno v souladu s čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, a tudíž v důsledku tohoto zadržení nedošlo k porušení čl. 5 odst. 1 Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud

1. Jednomyslně rozhoduje o spojení stížností.
2. Jednomyslně prohlašuje stížnosti za přijatelné.
3. Patnácti hlasy proti dvěma rozhoduje, že nedošlo k porušení čl. 5 odst. 1 Úmluvy

(Zpracoval Mgr. Lukáš Boháček)